YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

16 päivänä joulukuuta 1999 *

Asiassa C-382/98,

jonka High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Yhdistynyt kuningaskunta), on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

The Queen,

vastaan

Secretary of State for Social Security,

ex parte: **John Henry Taylor,**

ennakkoratkaisun miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19 päivänä jou-

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

lukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY (EYVL 1979, L 6, s. 24) 3 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja R. Schintgen, joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch, H. Ragnemalm (esittelevä tuomari) ja V. Skouris,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Taylor, edustajanaan barrister D. Rose ja Liberty-järjestön oikeudellinen johtaja P. Leach,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Assistant Treasury Solicitor J. E. Collins, avustajinaan D. Pannick, QC, ja barrister T. de la Mare,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään kanslerinviraston ylitarkastaja C. Pesendorfer,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies A. Aresu ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies N. Yerrell,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Taylorin, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission 8.7.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.9.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court), on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 9.10.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.10.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY (EYVL 1979, L 6,

s. 24; jäljempänä direktiivi) 3 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty High Court of Justicessa vireillä olevassa hallintooikeudellisessa menettelyssä, jossa hakijana oleva Taylor väittää tulleensa syrjityksi sukupuolensa perusteella direktiivin vastaisesti, koska hänelle ei ole myönnetty vuoden 1998 Social Fund Winter Fuel Payment Regulationsissa (sosiaalirahastosta maksettavaa talvilämmityskorvausta koskeva asetus; jäljempänä asetus) säädettyä talvilämmityskorvausta.

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan direktiiviä sovelletaan lakisääteisiin järjestelmiin, jotka antavat turvaa seuraavien tapausten varalta:

— sairaus

— työkyvyttömyys

— vanhuus

— työtapaturmat ja ammattitaudit

— työttömyys.

4 Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään kuitenkin seuraavaa:

"Tämä direktiivi ei rajoita jäsenvaltioiden oikeutta jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle:

a) eläkeiän määrittelyä vanhuus- ja työeläkkeen myöntämiseksi sekä sen mahdollisia vaikutuksia muihin etuuksiin."

5 Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin säännöllisesti tarkasteltava 1 kohdan mukaisesti soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä kysymyksiä arvioidakseen, onko niiden pysyttäminen soveltamisalan ulkopuolella niissä tapahtuneen sosiaalisen kehityksen kannalta perusteltua.

Kansallinen lainsäädäntö

6 Asetus on annettu 8.1.1998 vuoden 1992 Social Security Contributions and Benefits Actin (laki sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista; jäljempänä vuoden 1992 laki) täytäntöönpanemiseksi.

7 Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että seuraavilla henkilöryhmillä on oikeus Social Fundista (sosiaalirahasto) maksettavaan talvilämmityskorvaukseen:

— asetuksen 2 §:n 2 momentin nojalla henkilöt, jotka saavat toimeentulotukea tai tuloihin perustuvaa työnhakutukea (nämä korvaukset ovat tulosidonnaisia) ja jotka saavat yhtä tietyn vähimmäisiän (joka tapauksessa vähintään 60 vuotta) saavuttaneille henkilöille tai tällaisten henkilöiden kanssa asuville henkilöille maksettavista etuuksista,

— asetuksen 2 §:n 5 momentin nojalla henkilöt, jotka kuuluvat 6 momentissa lueteltuihin ryhmiin eli vähintään 65-vuotiaat miehet ja vähintään 60-vuotiaat naiset, joilla on oikeus yhteen 6 momentissa tarkoitetuista etuuksista. Jotkut näistä etuuksista ovat tulosidonnaisia, kun taas jotkut, kuten valtion vanhuuseläke, eivät ole tulosidonnaisia.

8 Asetuksen 3 §:n 1 momentin nojalla ensimmäiseen ryhmään kuuluvilla henkilöillä on oikeus 50 Englannin punnan (GBP) suuruiseen lämmityskorvaukseen vuodessa. Toiseen ryhmään kuuluvilla henkilöillä on oikeus 20 GBP:n korvaukseen tai 10 GBP:n korvaukseen, jos he asuvat korvaukseen oikeutetun henkilön kanssa.

9 On täsmennettävä, että asetuksen 1 §:n, vuoden 1992 lain 44 §:n ja vuoden 1995 Pensions Actin (eläkelaki) liitteen 4 nojalla asetuksen 2 §:n 6 momentissa tarkoitettu vanhuuseläke on valtion maksama eläke, jota maksetaan, kun hakija

täyttää eläkemaksuja koskevat edellytykset ja on täyttänyt 65 vuotta (miehet) tai 60 vuotta (naiset).

Pääasian tosiseikat

10 Taylor, joka on syntynyt 3.6.1935 ja joka oli ennen eläkkeelle siirtymistään postilaitoksen palveluksessa, on maksanut sosiaaliturvamaksuja koko työikänsä. Vuonna 1998 hän alkoi saada 62 vuoden ikäisenä postilaitoksen maksamaa eläkettä. Jos hän olisi ollut nainen, hän olisi saanut valtion maksamaa eläkettä. Hän väittää tulleensa lainvastaisesti syrjityksi sukupuolensa perusteella, kun hänelle ei ole myönnetty asetuksessa säädettyä valtion maksamaa 20 GBP:n suuruista talvilämmityskorvausta. On riidatonta, että tämä korvaus olisi maksettu samassa tilanteessa olevalle samanikäiselle naiselle.

11 Taylor nosti 6.4.1998 High Court of Justicessa kanteen, jossa hän riitauttaa sen, että hänelle ei ole myönnetty talvilämmityskorvausta.

Ennakkoratkaisukysymykset

12 Tässä tilanteessa High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court), päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Kuuluuko vuoden 1998 Social Fund Winter Fuel Payment Regulationsin 2 §:n 5 ja 6 momentin sekä 3 §:n 1 momentin b kohdan mukainen

talvilämmityskorvaus direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan soveltamisalaan?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä:

a) Sovelletaanko direktiivin 79/7/ETY 7 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tämän asian olosuhteissa?

b) Onko vastaajan mahdotonta vedota direktiivin 79/7/ETY 7 artiklan 1 kohdan a alakohtaan, kun sekä vuoden 1998 Social Fund Winter Fuel Payment Regulations että vuoden 1992 Social Security Contributions and Benefits Act, joiden nojalla kyseinen Social Fund Winter Fuel Payment Regulations annettiin, tulivat voimaan 23.12.1984 jälkeen eli sen päivän jälkeen, jolloin direktiivi oli viimeistään saatettava osaksi kansallista oikeutta?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

13 High Court of Justice pyrkii ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään selvittämään, onko direktiivin 3 artiklan 1 kohta ymmärrettävä siten, että asetuksen 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan talvilämmityskorvauksen kaltainen korvaus kuuluu direktiivin soveltamisalaan.

14 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, direktiivin soveltamisalaan kuuluakseen etuuden on oltava sellainen lakisääteinen järjestelmä, jolla annetaan turvaa yhden direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa luetellun tapauksen varalta, tai

osa tällaista järjestelmää taikka sen on oltava yksi sellainen sosiaaliapumuoto, jolla pyritään samaan päämäärään, ja sen on oltava suoraan ja tosiasiallisesti yhteydessä turvaan, jota annetaan näiden tapausten varalta (ks. asia C-243/90, Smithson, tuomio 4.2.1992, Kok. 1992, s. I-467, 12 ja 14 kohta; yhdistetyt asiat C-63/91 ja C-64/91, Jackson ja Cresswell, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4737, 15 ja 16 kohta ja asia C-137/94, Richardson, tuomio 19.10.1995, Kok. 1995, s. I-3407, 8 ja 9 kohta).

15 On todettava, mitä yksikään asianosainen ei ole kiistänyt, että pääasiassa kyseessä oleva etuus on osa lakisääteistä järjestelmää, koska siitä säädetään valtuuslaissa eli vuoden 1992 laissa ja koska se on pantu täytäntöön säädöksellä eli asetuksella.

16 On siten arvioitava, onko pääasiassa kyseessä oleva etuus suoraan ja tosiasiallisesti yhteydessä turvaan, jota annetaan yhden direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa luetellun tapauksen varalta (ks. em. asia Richardson, tuomion 9 kohta).

17 Taylorin ja komission mukaan talvilämmityskorvaus on suoraan ja tosiasiallisesti yhteydessä yhteen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa luetelluista tapauksista eli vanhuuteen. Tältä osin Taylor ja komissio korostavat, että etuuden maksaminen edellyttää, että sen saaja on täyttänyt 60 tai 65 vuotta riippuen siitä, onko hän nainen vai mies. Taylor ja komissio katsovat, ettei sillä, että sosiaalirahasto kattaa tiettyjä direktiivin soveltamisalaan kuulumattomia tarpeita ja tapauksia, ole merkitystä. Ne toteavat tältä osin, että direktiivin tehokkuus vaarantuu, jos yleisten Social Fundiin liittyvien näkökohtien nojalla voidaan ajatella, ettei tietty sosiaalirahastosta maksettavien korvausten järjestelmä kuulu direktiivin 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

18 Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan hallitukset katsovat puolestaan, että etuus ei ole yhteydessä direktiivissä mainittuun tapaukseen, koska etuudella

pyritään auttamaan henkilöitä, joilla ei ole varaa talvilämmityskulujensa maksamiseen, eikä tällaista tapausta ole mainittu direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa.

19 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus perustelee näkemystään erityisesti etuutta koskevalla lainsäädännöllä eli vuoden 1992 lailla, jossa annetaan toimivalta Social Fundista maksettavia etuuksia koskevien asetusten antamiseen. Social Fundin tavoitteena on kuitenkin auttaa vähävaraisia henkilöitä. Se, että ikätekijälläkin on merkitystä kyseisen etuuden maksamisen kannalta, ei riitä saattamaan asiaa direktiivin soveltamisalaan.

20 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus väittää lisäksi, että vaikka asetus erotettaisiin yleisestä lainsäädäntötaustastaan, jo asetuksen sanamuodosta ilmenee, että etuuden yksi keskeisistä tavoitteista on auttaa vähävaraisia henkilöitä. Tältä osin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus tarkastelee asetuksen 2 §:n 2 ja 6 momenttia yhdessä. Se korostaa, että 2 momentissa tarkoitettu ensimmäinen henkilöryhmä sisältää vain toimeentulotukea ja tuloihin perustuvaa työnhakutukea saavat henkilöt ja että 6 momentissa, johon 5 momentissa viitataan, tarkoitettu toinen henkilöryhmä sisältää samat henkilöt.

21 On todettava, että Social Fundin tavoitteella ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko pääasiassa kyseessä oleva etuus yhteydessä yhteen direktiivissä luetelluista tapauksista, kun kyseessä on rahasto, josta maksetaan mitä erilaisimpia etuuksia. On siten syytä tarkastella pääasiassa kyseessä olevaa etuutta koskevia säännöksiä eli asetusta.

22 Tältä osin on korostettava, että asetukseen sisältyy kaksi erillistä etuuteen oikeutettujen henkilöiden määritelmää: ensimmäinen asetuksen 2 §:n 2 momentissa ja toinen 2 §:n 5 ja 6 momentissa. Koska ennakkoratkaisukysymys koskee ainoastaan toista määritelmää ja koska tämä on ensimmäisestä

määritelmästä riippumaton, tätä määritelmää on tarkasteltava erikseen, toisin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus esittää, ja on arvioitava, kuuluuko etuus, jonka tavoite koskee toisessa määritelmässä tarkoitettuja henkilöitä, direktiivin 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

23 Asetuksen 2 §:n 5 ja 6 momentista ilmenee, että etuus voidaan myöntää vanhuksille, vaikka heillä ei olisikaan taloudellisia vaikeuksia. Tästä seuraa, että asetuksen tavoitteena ei ole pidettävä turvaa vähävaraisuuden varalta, toisin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus esittää. Etuus voidaan sitä vastoin myöntää ainoastaan 60 vuotta täyttäneille naisille ja 65 vuotta täyttäneille miehille. Kyseessä on etuuden saamisen edellytys, jota sovelletaan kaikkiin kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin henkilöihin.

24 On todettava, että pääasiassa kyseessä oleva etuus koskee vain lakisääteisen eläkeiän saavuttaneita henkilöitä ja pyrkii siten antamaan turvaa direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa mainitun vanhuuden tapauksen varalta. Tähän ei vaikuta se, että etuuden hakijan on saatava myös yhtä asetuksen 2 §:n 6 momentissa lueteltua etuutta. Nämä etuudet ovat erilaisia ja ainoastaan osalla niistä pyritään antamaan suojaa vähävaraisuuden varalta.

25 Koska kaikki nämä henkilöryhmät voivat saada talvilämmityskorvausta ainoastaan vanhuuden tapauksen toteutuessa, on todettava, että tämä etuus antaa suoraan ja tosiasiallisesti suojaa tämän tapauksen varalta.

26 Näin ollen ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että asetuksen 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan talvilämmityskorvauksen kaltainen korvaus kuuluu direktiivin soveltamisalaan.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

27 Toisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäisellä osalla High Court of Justice pyrkii selvittämään, soveltuuko direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty poikkeus asetuksen 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan talvilämmityskorvauksen kaltaiseen korvaukseen.

28 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että muussa etuusjärjestelmässä kuin vanhuuseläkejärjestelmässä sovelletaan sukupuolen perusteella eri ikärajoja, voi olla perusteltua vain, jos eri ikärajan soveltamisesta aiheutuva syrjintä on objektiivisesti arvioituna tarpeen, jotta voidaan säilyttää sosiaaliturvajärjestelmän taloudellinen tasapaino ja taata eläkejärjestelmän ja muita etuuksia koskevan järjestelmän välinen johdonmukaisuus (ks. asia C-328/91, Thomas ym., tuomio 30.3.1993, Kok. 1993, s. I-1247, 12 kohta).

29 Mitä tulee vaatimukseen sosiaaliturvajärjestelmän taloudellisen tasapainon säilyttämisestä, on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että muuhun kuin maksuihin perustuvaan järjestelmään kuuluvien etuuksien myön-

täminen henkilöille, joiden osalta tietty riski on toteutunut, ottamatta huomioon näiden henkilöiden oikeutta vanhuuseläkkeeseen täyttyneiden maksukausien nojalla, ei vaikuta suoraan maksuihin perustuvien eläkejärjestelmien taloudelliseen tasapainoon (ks. em. asia Thomas ym., tuomion 14 kohta).

30 Seuraavaksi on todettava asian käsittelyyn yhteisöjen tuomioistuimessa osallistuneiden myöntäneen, että taloudellista tasapainoa koskevaa perustelua ei voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevien kaltaisiin muihin kuin maksuihin perustuviin etuuksiin.

31 Näissä olosuhteissa on todettava, että syrjinnän poistaminen ei vaikuta kokonaisuutena tarkastellun sosiaaliturvajärjestelmän taloudelliseen tasapainoon.

32 Eläkejärjestelmän ja muita etuuksia koskevan järjestelmän välisen johdonmukaisuuden osalta on arvioitava, ovatko pääasiassa kyseessä olevan etuuden saamiseksi säädetyt eri ikärajat objektiivisesti arvioituna tarpeellisia.

33 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on sitä mieltä, että jos oletetaan, että pääasiassa kyseessä olevalla etuudella pyritään antamaan turvaa vanhuuden tapauksen varalta, olisi epäjohdonmukaista käyttää muuta ikärajaa kuin nimenomaan vanhuuden tapausta koskevan valtion eläkkeen maksamiseen sovellettavaa ikärajaa.

34 On todettava, että vaikka etuudella pyritään antamaan turvaa vanhuuden tapauksen varalta, minkä vuoksi etuutta ei voida maksaa muille kuin tietyn iän saavuttaneille henkilöille, tästä ei seuraa, että tämän iän pitäisi välttämättä olla sama kuin lakisääteinen eläkeikä, joka on naisilla eri kuin miehillä.

35 Edellä esitetty huomioon ottaen on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen syrjintä ei välttämättä liity miesten ja naisten erilaiseen eläkeikään, minkä vuoksi se ei kuulu direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

36 Näin ollen toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan poikkeus ei sovellu asetuksen 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan etuuden kaltaiseen etuuteen.

37 Kun otetaan huomioon vastaus toisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan, ei ole tarpeen vastata tämän kysymyksen toiseen osaan.

Oikeudenkäyntikulut

38 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionin (Divisional Court) 9.10.1998 antamassaan päätöksessä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä 19 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/7/ETY 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että vuoden 1998 Social Fund Winter Fuel Payment Regulationsin 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan talvilämmityskorvauksen kaltainen korvaus kuuluu tämän direktiivin soveltamisalaan.**

2) **Direktiivin 79/7/ETY 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetty poikkeus ei sovellu vuoden 1998 Social Fund Winter Fuel Payment Regulationsin 2 §:n 5 ja 6 momentin ja 3 §:n 1 momentin nojalla maksettavan etuuden kaltaiseen etuuteen.**

Schintgen Kapteyn Hirsch

Ragnemalm Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä joulukuuta 1999.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kuudennen jaoston puheenjohtaja